

تاریخچه نشریات ورزشی

ورزش توی دکه

تا قبل از سال ۱۳۱۴، بیشتر اخبار ورزشی در صفحات روزنامه‌های سیاسی به چاپ می‌رسیدند. جالب است که در تمام روزنامه‌های آن روزها، آگهی مسابقات ورزشی اعلام می‌شد. اما از آنجا که رفتن به محل مسابقه، به پرداخت هزینه حضور در محل بازی نیاز داشت، خبرنگاری اعزام نمی‌شد. به همین دلیل، نتیجه برخی از مسابقات آن روزها در هیچ روزنامه‌ای مشخص نشده است!

در سال ۱۳۰۶ نشریه ورزشی پیشاهنگی ایران توسط احمد امین‌زاده به چاپ رسید و برخی از صفحات آن به ورزش اختصاص یافت. مجله ورزش نیز در سال ۱۳۰۷ توسط میرمهدی خان ورزنده در تهران و برای مدتی کوتاه منتشر شد. تا اینکه در سال ۱۳۱۴ مجله «آیین ورزش» به چاپ رسید. بعدها و در دهه ۱۳۲۰ تعداد مجلات ورزشی افزایش یافت و طی یک دهه ۲۶ مجله منتشر شد. معروف‌ترین آن‌ها «نیرو راستی» بود که منوچهر و منیر مهران آن را اداره می‌کردند. چاپ این هفته‌نامه تا مرداد ۱۳۳۲ ادامه یافت.

اما معروف‌ترین مجلات ورزشی ایران، دو هفته‌نامه «کیهان ورزشی» و «دنیای ورزش» بودند که اولی از سال ۱۳۳۴ و زیر نظر مؤسسه کیهان و دومی از ۱۳۴۹ و در مؤسسه اطلاعات کار خود را آغاز کرد؛ فعالیتی که در دهه ۱۳۵۰ به اوج رسید. تا جایی که این مجلات به برگزاری مسابقات گوناگون فوتبال، دوچرخه‌سواری و... برای جوانان و محلات دست زدند و حتی انتخاب بهترین ورزشکار ایران نیز توسط آن‌ها انجام شد.

ابتکارات مجله کیهان ورزشی

تا قبل از انتشار «کیهان ورزشی» کار مجلات در ایران محدود می‌شد به چاپ اخبار. اما

در سال ۱۳۳۷ کیهان ورزشی با الگوبرداری از دوچرخه‌سواری تور دوفرانس، رقابت‌های دوچرخه‌سواری دور شمال را در ایران برگزار کرد که با استقبال پرشور مردم روبه‌رو شد. بعدها کیهان ورزشی به این روال ادامه داد و یک دهه بعد، مسابقات فوتبالی با عنوان «جام کیهان ورزشی» برگزار کرد که در زمین‌های خاکی و بین جوانان گمنام این زمین‌ها برگزار شد. این مسابقات همواره استعدادهای زیادی را به فوتبال ایران معرفی می‌کرد. این مجله هرگز به ترجمه اخبار مسابقات مهم بسنده نمی‌کرد و همواره تعداد فراوانی عکاس و نویسنده به رقابت‌های بزرگ اعزام می‌کرد تا خبرهایی اختصاصی برای خوانندگان بفرستند. چنین شد که **مهدی اسداللهی**، نویسنده این مجله، در جام جهانی ۱۹۷۸ به‌عنوان یکی از ۱۰ فوتبال‌نویس برتر دنیا انتخاب شد.

روزهای اوج دنیای ورزش

در مقایسه با کیهان ورزشی، دنیای ورزش به نوآوری نیاز داشت. چنین بود که این مجله با کیفیتی بالاتر و تصویرها و پوستره‌های رنگی، به سرعت رقیب کیهان ورزشی شد. ارسال نامه‌های هواداران به ورزشکاران محبوب از طریق دنیای ورزش، چاپ انتقادات و سؤالات

مستقیم مردم از سرمربی تیم ملی فوتبال، برگزاری جلساتی با

حضور مردم عادی و ورزشکاران موردنظر آن‌ها در دفتر مجله، توجه ویژه به عکس‌ها و مطالب ورزش دختران، انتشار عکس‌های خانوادگی از ورزشکاران و سرانجام انتخاب بهترین بازیکن فوتبال ایران - که با رأی‌گیری از مربیان و کاپیتان‌های شاغل در جام تخت‌جمشید و مسئولان فدراسیون و نویسندگان خبره صورت می‌گرفت - کاری کم‌سابقه بود که به سبک مجلاتی چون فرانس فوتبال انجام شد. در پایان هر سال نیز مؤسس روزنامه اطلاعات به مرد سال فوتبال یک دستگاه اتومبیل پیکان اهدا می‌کرد. در دهه ۶۰، با کاهش برنامه‌های ورزشی صداوسیما، بر خوانندگان مجله افزوده شد و چیزی نگذشت که شمارگان

ابتکارات نشریات ورزشی

روزنامه‌ها و مجلات از یک قرن قبل برای تبلیغ نام خود ایده‌های جالبی می‌دادند؛ ایده‌هایی که سبب رقابت بین انسان‌های ماجراجو می‌شد. حتی بسیاری از خلبان‌های ماهر - که امروزه در تاریخ صنعت هوانوردی نامشان ماندگار شده است - تنها برای گرفتن جایزه روزنامه‌ها، دست به سفرهای طولانی هوایی می‌زدند. روزنامه‌های ورزشی نیز همواره با دادن ایده‌های بدیع، سبب انجام رقابت‌های مهیج شده‌اند. برای مثال، سی دبلیو الکاک که سردبیر نشریه‌ای ورزشی بود، در سال ۱۸۷۱ پیشنهاد برگزاری اولین رقابت‌های فوتبال حذفی بین باشگاه‌های انگلستان را ارائه کرد. این ایده سبب شکل گرفتن جام حذفی انگلستان در سال ۱۸۷۲ شد که تا امروز نیز برگزار شده است. حتی مسابقات بزرگی چون «دوی مارتن» پاریس (که از سال ۱۹۰۰ تا به امروز همواره برگزار شده است) یا دوچرخه‌سواری «تور دو فرانس» نیز تنها در پی پیشنهاد مجلات ورزشی شکل گرفتند. اما یکی از بزرگ‌ترین ابتکارات تاریخ نشریات ورزشی، مربوط به مجله «فرانس فوتبال» بود که از سال ۱۹۵۶ به مدت نیم قرن بهترین فوتبال‌بست‌های قاره اروپا را با رأی‌گیری از کارشناسان فوتبال اروپا انتخاب کرد و هر سال به نفر برگزیده یک توپ طلا اهدا کرد. انتخاب‌های این مجله چنان دقیق و کارشناسی بود که مردان برگزیده آن در عمل نیز بهترین بازیکنان جهان بودند.

بسیاری دیگر از روزنامه‌ها هم تکرار کردند. به این ترتیب و به مرور زمان، از تعداد علاقه‌مندان به مطالب بلند و تحلیلی کاسته شد. شکل‌گیری خبرگزاری‌ها و وبسایت‌ها نیز بر سرعت خبررسانی افزود؛ در حالی که نوع خبرها چندان تفاوتی با خبرهای روزنامه‌ها نکرد.

هفته‌نامه به حدود ۳۰۰ هزار نسخه رسید!

نسل جدید رسانه‌های ورزشی ایران
در اوایل دهه ۷۰، ابرار ورزشی به عنوان یک روزنامه ورزشی آغاز به کار کرد. مطالب اولین روزنامه ورزشی کشور، بیشتر مبتنی بر تحلیل اخبار و اتفاقات بود اما در اواخر دهه ۷۰ شمسی و با ورود اینترنت به عرصه مطبوعات ایران، شرایطی جدید بر رسانه‌های ورزشی حاکم شد و نشریات عموماً به سوی خبرهای کوتاه و جدید رفتند. این حرکت را در سال ۱۳۷۶ «روزنامه خبر ورزشی» آغاز کرد که بعدها

